

ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЧЕРЕЗ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У доповіді розкрито роль інновацій як ключового чинника підвищення конкурентоспроможності підприємства в умовах посилення ринкових викликів. Проаналізовано механізми впливу інновацій на ефективність діяльності, гнучкість, адаптивність і ринкову позицію компанії. Окреслено значення технологічних, продуктових та управлінських інновацій для формування стійких конкурентних переваг. Подано рекомендації щодо розвитку інноваційного потенціалу підприємства.

Ключові слова: інновації, конкурентоспроможність, інноваційний потенціал, інноваційна стратегія, цифровізація, інноваційна діяльність.

Abstract

The report reveals the role of innovation as a key factor in increasing the competitiveness of an enterprise in the face of increasing market challenges. The mechanisms of the influence of innovation on the efficiency of operations, flexibility, adaptability and market position of the company are analyzed. The importance of technological, product and management innovations for the formation of sustainable competitive advantages is outlined. Recommendations are given for the development of the enterprise's innovative potential.

Keywords: innovation, competitiveness, innovation potential, innovation strategy, digitalization, innovation activity.

Результати дослідження

Сучасний розвиток ринкової економіки визначається високою динамікою технологічних змін та зростанням конкуренції, що змушує підприємства постійно шукати нові шляхи посилення власних конкурентних позицій. Серед таких шляхів особливе місце займають інновації, які забезпечують створення нової цінності, підвищення ефективності діяльності та формування довгострокових переваг. Інновації дозволяють підприємствам не лише реагувати на зміни середовища, але й випереджати їх, виступаючи драйвером розвитку галузі.

Конкурентоспроможність підприємства залежить від здатності швидко адаптуватися до ринкових змін, запропонувати клієнтам унікальний продукт або послугу та підтримувати високу якість процесів. Інновації виступають ключовим інструментом досягнення цих цілей, оскільки вони сприяють оновленню асортименту, впровадженню передових технологій, оптимізації виробничих та управлінських процесів [1].

Важливим напрямом підвищення конкурентоспроможності є впровадження технологічних інновацій, які включають використання сучасних виробничих систем, автоматизацію, роботизацію, цифрову аналітику та штучний інтелект. Такі рішення дозволяють підвищити продуктивність праці, скоротити витрати, покращити якість продукції та пришвидшити інноваційні цикли. Використання технологій Industry 4.0 забезпечує гнучкість та масштабованість виробництва, що є вирішальним чинником у мінливих ринкових умовах.

Продуктові інновації, у свою чергу, дозволяють створювати нові товари або покращувати існуючі, формувати унікальні конкурентні пропозиції та виходити на нові сегменти ринку. Вони сприяють зміцненню бренду, підвищенню лояльності споживачів і розширенню частки ринку. Компанії, що системно працюють над інноваційністю своїх продуктів, як правило, демонструють вищі фінансові результати та стійкіші ринкові позиції.

Організаційні та управлінські інновації також відіграють ключову роль у забезпеченні конкурентних переваг. Йдеться про впровадження гнучких методів управління, розвиток

інноваційної культури, застосування цифрових інструментів прийняття рішень, удосконалення системи мотивації персоналу та впровадження нових бізнес-моделей. Відкриті інновації, колаборації з університетами, науковими центрами та стартапами дозволяють підвищити інноваційний потенціал підприємства, збільшити доступ до знань і зменшити ризики інноваційних проєктів [2].

Важливою складовою інноваційного потенціалу є також здатність підприємства до ефективного управління знаннями та інформаційними потоками. Сучасні компанії активно впроваджують системи знаннєвого менеджменту, корпоративні бази даних, цифрові платформи для обміну інформацією та інструменти аналітики, що дозволяють швидко і якісно приймати стратегічні рішення. Наявність відкритої комунікації, підтримка внутрішнього підприємництва, формування сприятливого мікроклімату для творчості та експериментів значно посилюють інноваційну динаміку. Підприємства, які вибудовують ефективні механізми пошуку, збереження та трансформації знань у конкретні інноваційні рішення, здатні не лише успішно конкурувати на ринку, а й випереджати конкурентів, створюючи унікальні продукти та стійкі конкурентні переваги.

Важливим інструментом підвищення конкурентоспроможності є розроблення та реалізація інноваційної стратегії. Вона визначає довгострокові напрями розвитку, пріоритети інноваційної діяльності, механізми фінансування інноваційних проєктів та методи оцінки їх ефективності. Інноваційна стратегія має інтегруватися в загальну стратегію підприємства та відображати специфіку ринкового середовища [2-3].

Таким чином, інновації виступають потужним каталізатором конкурентоспроможності, забезпечуючи підприємству можливість створювати унікальні переваги, підвищувати ефективність діяльності та підтримувати стійкий розвиток у довгостроковій перспективі.

Висновки

Інновації є найважливішим інструментом підвищення конкурентоспроможності підприємства, оскільки забезпечують його здатність до адаптації, розвитку та лідерства на ринку. Технологічні, продуктові та управлінські інновації дозволяють оптимізувати процеси, підвищувати якість продукції, розширювати ринки збуту та формувати стійкі переваги. Ефективне управління інноваціями, розвиток інноваційного потенціалу та формування інноваційної стратегії є необхідними умовами зміцнення конкурентних позицій підприємства в умовах сучасної економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Крилов Д. Інноваційна діяльність підприємства: місія, завдання та особливості організації. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2023. №1 (33), 7–14 с. [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-1\(33\)-7-14](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-1(33)-7-14)
2. Михайлик О. М., Бірак С. В. Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємств в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2023 №58. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-86>
3. Хасцька О. П., Коваль О. В. Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємств транспортно-логістичної сфери. *Економіка та суспільство*. 2024. №59. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-111>

Малінін Віталій Сергійович – студент групи ІЛ-226, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: malininvitalik2006@gmail.com

Науковий керівник: Єпіфанова Ірина Юрївна – доктор економічних наук, професор кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Malinin Vitaly – student, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: malininvitalik2006@gmail.com

Yepifanova Iryna – Doctor of Economic Sciences, Professor of the Department of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: yepifanova@vntu.edu.ua